

SILLAMÄE LINNAVALITSUS

Hr Meelis Paavel
Juhatuse esimees
Eesti Töötukassa

Hr Erkki Keldo
Majandus- ja tööstusminister
Majandus- ja kommunikatsiooni ministeerium

Pr Piret Hartman
Regionaal- ja põllumajandusminister
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Teie:

Meie: 29.10.2024 a nr 2-7/1844-1

PÖÖRDUMINE

Eesti Töötukassa Sillamäe büroo töö jätkamiseks

Lugupeetud hr majandus- ja tööstusminister, pr regionaal- ja põllumajandusminister ja hr Eesti Töötukassa juhatuses esimees,

21. oktoobril 2024 said Sillamäe Linnavalitsus ja Sillamäe Linnavolikogu info soovist sulgeda Eesti Töötukassa Sillamäe esindus alates 1. jaanuarist 2025.

Oleme sellise perspektiivi pärast väga mures. Leiame, et esinduse sulgemine ei ole põhjendatud, ei vasta ettevõtete ega töötajate huvidele ega regionaalpoliitika eesmärkidele. Seepärast taotleme otsuse ülevaatamist, et pidada selles küsimuses dialoogi, tuua välja otsuse mõjud ning leida lahendusi ja koostöövõimalusi Sillamäel kohapeal Eesti Töötukassa teenuste osutamiseks.

12 000 elanikuga Sillamäe on maakonnas Narva ja Kohtla-Järve järel suuruselt kolmas linn.

Linna ja linna ümbrusse on koondunud palju suuri tööstusettevõtteid. Seoses sanktsioonide ja piirangutega, mis puudutavad rahvusvahelist kaubavahetust (Sillamäe ettevõtted on eksportivad ettevõtted), ning muudatustega põlevkivisektoris, mis tulenevad üleminekust kliimaneutraalsele majandusele (suur osa Sillamäe elanikke töötavad selles sektoris), on praegune periood olnud ettevõtete jaoks väljakutseid esitav. Samas on ettevõtted alatanud uusi projekte ning abi on ka Õiglase ülemineku fondil, seega võib oodata uusi ettevõtteid ja töökohti. Siiani on Eesti Töötukassa pakkunud head tuge tööjõu koolitamisel ja värbamisel, kuid esinduse likvideerimine halvendab ettevõtete jaoks neid võimalusi. Riigi pikaajalise arengustrateegias „Eesti 2035“ on eesmärgina deklareeritud, et Eesti majandus on paindlik ning valmis struktuurimuutusteks, pakkudes arenguvõimalusi kõigis piirkondades.

Praegune majanduslik olukord väljendub ka tööhõives. Töötuse määr on kõrge. 21. oktoobri seisuga oli Sillamäel 763 töötut.

Eesti Töötukassa osutab avalikku teenust, mida rahastatakse maksudest ja töötuskindlustusmaksetest. Vabariigi Valitsus on kehtestanud üldised nõuded avalikele teenustele, sh nende teenuste arendamiseks. Koostatud on ka juhiseid avalike teenuste kvaliteetseks osutamiseks, sh roheline raamat. Ka Euroopa Liidu poliitika seab erinevaid eesmärgi ja põhimõtteid avalike teenuste osutamiseks, sh avalike teenuste kättesaadavus kõigile elanikkonna gruppidele, sõltumata asukohast, sotsiaalsest staatusest või sissetulekust. Riigi pikaajalise arengustrateegias „Eesti 2035“ on eesmärgina deklareeritud, et Eesti on inimesekeskne riik ning avalikud teenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad sõltumata elukohast ning suurendavad inimeste heaolu ja turvalisust. Eesmärk on vältida olukorda, kus teatud piirkondade elanikud peavad kulutama ebamõistlikult palju aega või ressursse teenuse saamiseks. Avalike teenuste osutamisega täidab riik temale pandud avalikke ülesandeid, mis kõige üldisemalt on suunatud isikute põhiseadusega (PS) tagatud õiguste võimalikult tõhusale realiseerimisele. Otseste avalike teenuste väljaarendamisel tuleb arvestada nii teenuste kättesaadavuse paranemist (sotsiaalse riigi põhimõte – PS § 10, üldine õigus korraldusele – PS § 14) kui legitiimset eesmärki ning sellega kaasneva võivaid inimväärikuse põhimõttest tulenevate (PS § 10) ning eraelu puutumatuse (PS § 26) põhiõiguste riiveid. Erinevate põhiseaduslike õiguste ja printsiipide konflikti korral tuleb kontrollida konkreetse abinõu legitiimset eesmärki ning hinnata selle sobivust, vajalikkust ja mõõdukust eesmärgi suhtes. Ka Riigikontroll on juhtinud tähelepanu, et avalikku teenust tuleks käsitleda avaliku väärtuse kontseptsioonist lähtuvalt, st avalike teenuste analüüsimisel tuleks lähtuda sellest, kas nendesse tehtud investeering edendab inimeste heaolu ja ühiskonna konkurentsivõimet ning n-ö teenib end tagasi. Selle kontseptsiooni kohaselt on teenuste korraldamise lähtepunktiks inimese vajadused, mitte süsteemi loogika. Seega peaks avalike teenuste ümberkorraldamisele eelnema analüüs ja tuleks rakendada meetmeid, et teenuse kvaliteet ega kättesaadavus ei halveneks – kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamine ei ole avaliku teenuse osutajale valikuks, vaid kohustuseks.

Kui 800 inimest (Sillamäe elanikku) peavad iga kuu sõitma mitukümmend kilomeetrit teistesse omavalitsusüksustesse, selle asemel et teenused oleksid jätkuvalt kättesaadav koha peal, halvendab see kindlasti oluliselt teenuse kättesaadavust ja tõenäoliselt ka kvaliteeti. Kohtumisel selgitas Ida-Virumaa osakonna juhataja, et Ida-Virumaal on ühistransport hästi korraldatud ja kliendid saavad kasutada ühistransporti. Iga kliendi kohta läheb külastuseks ühistranspordi kasutamine maksma 3 eurot. Ilmselt tuleb lisaks maakonnaliinidele kasutada ka teisi ühistranspordivahendeid, mis kliendi kulu suurendavad. Lisaks tuleb arvestada, et teekonnaga kaasneb ajakulu ca 2 tundi. Puuduva või osalise töövõimega klientide osakaal on ca 20% - nendel klientidel võib teekond teise omavalitsusse nõuda täiendavat pingutust. Lõppkokkuvõttes ei saa klientide hulka arvestades pidada mõistlikuks ja teenuse kättesaadavust tagavaks olukorda, kus 800 inimest peavad sõitma mitukümmend kilomeetrit teenuse saamiseks, kui on võimalik, et teenus korraldatakse koha peal. Osakonnajuhataja selgitas ka, et teenuseid saab osutada telefoni teel ja üha rohkem suunatakse kliente elektroonilistesse kanalitesse. See on kindlasti õige suund, kuid teadaolevalt ei saa paljusid toiminguid telefoni teel teha ja paljusid teenuseid telefoni teel osutada. Kuigi digitaliseerimine ja e-teenuste laienemine on Eestis üldiselt tugev ja toetab töötajaid, ei ole kõik kliendid võrdselt valmis või võimelised kasutama ainult elektroonilisi lahendusi. See võib olla probleem eriti vanemaealiste ja vähekindlustatud inimeste jaoks, kes võivad vajada Töötukassa abi, kuid kellel puudub mugav ligipääs arvutile ja internetile. Seepärast jääb kliendile ikkagi vajadus füüsiliselt klienditeenindaja juurde minna.

Arvestades hetkel registreeritud töötute arvu, on Töötukassa Sillamäe esindus töötutele väga oluline: just kohapeal pakutakse igakülgset abi ja tuge, et hõlbustada töötamist, arendada

vajalikke oskusi ja pakkuda rahalist tuge tööotsingu perioodil. Esindustes saavad töötud suhelda isiklikult Töötukassa spetsialistidega, kes aitavad neil kaardistada oma vajadusi ja tööturuvõimalusi, leida sobivaid töökohti ning vajadusel suunavad täiend- või ümberõppele. Nõustajad abistavad samuti tööotsingus, karjäärivalikutes, CV koostamisel ja tööintervjuudeks ettevalmistumisel. Kohapealne abi ja teave annab töötutele võimaluse saada vastuseid kohe ja lahendada kõik küsimused, mis võivad tööotsingute ajal üles kerkida. Psühholoogiline ja karjäärinõustamine on samuti efektiivsemad näost näkku kohtumiste vormis, kus nõustaja saab põhjalikult hinnata töötaja olukorda ja vajadusi. Kui teenust osutatakse ainult virtuaalselt, võivad mõned töötajad end ühiskonnast isoleerituna tunda, mis võib vähendada nende motivatsiooni.

Teenuse koha peal korraldamiseks on erinevaid võimalusi ja selleks pakume koostööd. Vajadusel on linn võimeline aitama sobilike ruumide leidmisel. Ka koha peal osutatavate teenuste hulk ja korraldus oleks võimalik läbi rääkida.

Ühe argumendina tõi Ida-Virumaa osakonna juhataja välja, et paljud Sillamäe elanikud otsivad tööd ka väljaspool Sillamäed ja väljaspool maakonda ning on seetõttu nõus liikuma. Sellise seisukohaga me nõustuda ei saa. Esiteks on kogu maakonnas hetkel pakkuda umbes poole vähem töökohti kui ainuüksi Sillamäel on töötuid. Seetõttu on päris selge, et inimesed on valmis vastu võtma tööd ka väljaspool Sillamäed või maakonna piire, kui siin hetkel sobivat tööd pakkuda pole. Teiseks peaks tööturupoliitika toetama regionaalpoliitikat ja majanduse struktuurimuutusi tööturumeetmete abil. Eesti inimarengu aruande järgi liiguvad inimesed sinna, kus heaolu on suurem ning mobiilsuse käivitajaks on see, kas avalikud ja erasektori teenused on lihtsasti kättesaadavad või mitte. Rändeandmed kinnitavad, et peamine väljarände sihtkoht on Sillamäelt lahkunute jaoks Tallinn. Arvestades ka eelpool kirjeldatud muutusi ettevõtluskeskkonnas, peaksid tööturumeetmed ja -teenused tagama kättesaadavad tasuvad töökohad ja kvaliteetsed avalikud teenused üle Eesti ja leidma võimalusi kohapealsete arengute toetamiseks, tööjõu ettevalmistamiseks ja selleks eelkõige kohalike elanike tööturumeetmetega toetamiseks.

Eeltoodust lähtudes ei pea Sillamäe Linnavolikogu ja Linnavalitsus Eesti Töötukassa Sillamäe büroo sulgemist põhjendauks ega õigeks. Teeme Teile ettepaneku pidada läbirääkimisi otsuse ülevaatamiseks ja Sillamäe elanikele Sillamäel kohapeal tööturuteenuste osutamise võimaluste kokkuleppimiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Valeri Abramovitš
volikogu esimees

/allkirjastatud digitaalselt/
Tõnis Kalberg
linnapea